Gemeente Waterland

Monnickendam, 20 april 2021

Nummer: 345-173

Portefeuillehouder: drs. A.M.H. van de Weijenberg
Contact via: Regio Team

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid:
- De in de RES 1.0 gemaakte afspraken krijgen een juridische status als deze worden uitgewerkt en vastgesteld in omgevingsrechtelijke instrumenten (het omgevingsbeleid). Er is daarom geen mogelijkheid tot beroep en bezwaar op de RES.

Aan de Raad

**Onderwerp:** Vaststelling RES 1.0 (uiterlijk juni 2021)

**Voorstel**

De gemeenteraad besluit:
1 In te stemmen met de RES 1.0 NHZ als resultaat uit het regionale proces. Met als belangrijkste punten:
   - De ambitie van de regio Noord-Holland Zuid van 2,7 TWh als uitgangspunt te hanteren voor opwek in 2030 in de regio Noord-Holland Zuid, en daarmee bij te dragen aan de landelijke opgave van 35 TWH hernieuwbare energie in 2030.
   - De kaart met globale zoekgebieden voor opwek van grootschalige wind- en zonne-energie daarvoor als uitgangspunt te hanteren.
2 De uitkomsten van de RES 1.0, die betrekking hebben op gemeente Waterland, mee te nemen bij de uitwerking van de uitvoeringsinstrumenten voor omgevingsbeleid.

**Inleiding**

*Landelijke opgave*

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat 30 energieregio's in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstellen. Noord-Holland Zuid (NHZ) is een van de 30 energieregio's. De energieregio's maken in de RES afspraken om in 2030 samen 35 terawattuur (TWh) aan grootschalige hernieuwbare elektriciteit op land opwekken. Ook wordt in de Regionale Structuur Warmte (RSW) toegewerkt naar het maken van afspraken over de inzet van regionale duurzame warmtebronnen.

*RES-proces*

Het bod en de zoekgebieden van de RES Noord Holland Zuid zijn de uitkomst van een intensief participatieproces van de afgelopen twee jaar. Er is bottom-up verkend wat de mogelijkheden voor zonne- en windenergie op land zijn. Daarvoor is gesproken met gemeenten in de regio, provincie, waterschappen, netbeheerders, inwoners, ondernemers, energiecoöperaties, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, agrariërs en maatschappelijke organisaties op het gebied van natuur en milieu. Uit dit intensieve bottom-up proces zijn 32 zoekgebieden voortgekomen voor de opwekking van zon- en windenergie op land. Tijdens het proces tot aan de RES 1.0 zijn onderzoeken gedaan, scenario's verkend, effecten onderzocht en vele bijeenkomsten georganiseerd en gesprekken gevoerd over de (on)mogelijkheden van zonne- en windenergie op land in de regio. Dit heeft geresulteerd in de 32 zoekgebieden zoals deze zijn opgenomen op de kaart van de RES 1.0. De ambitie van de regio is om zich in te zetten voor de realisatie van 2,7 TWh zon- en windenergie in 2030 (met een potentie van 3.2TWh).

*Zoekgebieden*
Hoofdstuk 2.1 van de RES 1.0 geeft een toelichting op de inzet en de zoekgebieden in Noord-Holland Zuid (Bijlage).

Voor Gemeente Waterland gaat het daarbij om zoekgebied de Bukdijk voor zonne-energie en het zoekgebied de Nes voor windenergie

*Regionale samenwerking en lokale besluiten*
In het RES-proces van Noord- Holland Zuid wordt interbestuurlijk samengewerkt tussen de 29 gemeenten, de provincie en de 3 waterschappen. De deelnemende overheden behouden daarin de eigen rol van het bevoegd gezag.
In het proces om te komen tot de RES 1.0 heeft gemeente Waterland reeds een aantal besluiten genomen:

- Op 09-juli-2019 heeft het college de *Startnotitie RES NHZ* vastgesteld, met daarin de kaders voor het RES-proces, de raad is hierover met een RID geïnformeerd.
- In de eerste helft van 2020 heeft de regio de concept-RES NHZ openbaar gemaakt voor deelnemers en betrokkenen in het RES-proces, zodat zij in de periode van april tot eind september hun reactie konden geven op de voorlopige concept RES-NHZ.
- Op 12-mei-2020 heeft het college de concept-RES NHZ vrijgegeven, om deze vervolgens voor te leggen aan de gemeenteraad voor het uiten van wensen en bedenkingen. En de concept-RES NHZ aan te bieden aan het Nationaal Programma voor doorrekening en advies.
- Op 01-oktober-2020 heeft de raad besloten over haar *wensen en bedenkingen* naar aanleiding van de concept-RES.
- Op 22-december-2020 heeft het college de reactienota vastgesteld, met daarin de voorgestelde wijzigingen voor de RES 1.0, naar aanleiding van de wensen en bedenkingen en de uitkomsten van de digitale consulatie van de samenleving.

*Participatie*
In het katern 'RES-proces: van startnotitie tot RES 1.0' is een uitgebreide beschrijving van het doorlopen participatieproces opgenomen (bijlage).

Participatie stopt niet bij de RES 1.0, maar blijft doorlopen richting de RES 2.0 én op (lokaal) projectniveau. Het is aan initiatiefnemers om onder regie van de gemeente samen met belanghebbenden de zoekgebieden verder uit te werken. Lokale participatie is daarin een gezamenlijke verantwoordelijkheid, en sluit aan op wat overheden rond participatie moeten regelen (in de geest van de Omgevingswet).

Binnen het zoekgebied de NES zijn door initiatiefnemer (CWW) begin 2021 stappen gezet binnen een eigen participatietraject waaronder een inwonersavond en enquête. De gemeente heeft richting inwoners en betrokkenen via een nieuwsbericht op 4 maart kenbaar gemaakt dat inwoners nog uitgebreid in de gelegenheid worden gesteld om hun mening te geven over het zoekgebied de NES. Op dit moment wordt gewerkt aan een uitwerking van dit voornemen in de vorm van een participatieplan.

**Argumenten**
*1.1:- Door akkoord te gaan met de gezamenlijke inzet van de regio Zaanstreek-Waterland onderdeel van Noord Holland Zuid verwacht de gemeente een substantiële bijdrage te kunnen leveren aan de landelijke opgave van 35 Twh aan duurzame energie in 2030.*
Door de zoekgebieden voor de NES en de Bukdijk vast te stellen ontstaat er meer ruimte om initiatieven voor duurzame energieopwekking verder te brengen en toe te werken naar een energieneutraal Waterland in 2050.

*1.2:- Door akkoord te gaan met een bijdrage in de RES 1.0 neemt zowel de gemeente als de regio zelf de regie over de ruimtelijke inpassing van duurzame energieprojecten en voorkomt de gemeente (mogelijk) dat aanwijzing van gebieden wordt afgedwongen met het ruimtelijk juridisch instrumentarium van het Rijk/de provincie.*
Door zelf als regio keuzes te maken waar gemeenten grootschalige energieopwekking wel of niet aanvaardbaar vinden helpt dit de provincie en het Rijk te verkennen waar -al dan niet- draagvlak lijkt te bestaan voor energieprojecten. Dit voorkomt dat het Rijk zelf tot realisatie overgaat in gebieden waar dit lokaal mogelijk onwenselijk wordt gevonden.

*1.3:- Door akkoord te gaan geeft het college een verdere invulling aan de wens uit het coalitieakkoord 2018-2022 om stappen te zetten in het proces om tot de uitbreiding van windenergie bij de NES ruimtelijk verder mogelijk te maken.*
In het coalitieakkoord heeft de gemeenteraad het volgende opgenomen:
"Wij zijn voorstander van alternatieve vormen van energie en staan positief tegenover uitbreiding van windenergie bij de Nes. Daarbij kijken we kritisch naar de landschappelijke gevolgen en hoe het extra rendement ten goede komt aan de inwoners van Waterland." Door als regio (inclusief provincie) akkoord te gaan met deze gezamenlijke inzet/ambitie ontstaat er de mogelijkheid om deze wens verder in het omgevingsbeleid van de gemeente en de provincie te verankeren.

**Kanttekeningen**
**n.v.t.**

**Financiële toelichting**
Het budget voor het regionale RES-proces en de ondersteuning door de programmaorganisatie RES NHZ is tot de RES 1.0 geborgd door een landelijke en provinciale bijdrage voor de periode 2019, 2020 en de eerste helft van 2021. Nu de RES 1.0 de besluitvormingsprocedure ingaat, loopt de bestaande opdracht van de huidige programmaorganisatie af. In de periode tussen 9 juli 2021 (opleveren RES 1.0) en begin 2022 (duidelijkheid over rijksbijdrage voor continuering RES-proces) gaat het werk aan de RES door. Ondersteuning vanuit het programma is ook in deze periode gewenst. Daarvoor wordt samen met de provincie een overbruggingsplan voor de activiteiten in 2021 opgesteld.

Voor de uitvoering van de RES zijn vooral de gemeenten aan zet (o.a. borging in (omgevings-)beleid, vergunningverlening, lokale initiatieven faciliteren). Dit vraagt extra middelen en capaciteit. De extra uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord (waar de RES een onderdeel van is) voor gemeenten komen landelijk neer op circa € 600 miljoen per jaar. Een besluit over een rijksbijdrage hiervoor is aan het nieuwe kabinet en wordt niet eerder dan in de tweede helft van 2021 verwacht. Daarnaast wordt voor een lokaal participatieplan gekeken naar bekostiging binnen de lopende begroting.

**Communicatie**
Zie persbericht bijlage

**Uitvoering en planning**
Omdat de potentie van de zoekgebieden groter is (3,2 TWh) dan de huidige inzet (2.7 TWh), geeft dit ruimte om in de verdere uitwerking van de plannen op zoek te gaan naar de meest optimale oplossingen, gezien vanuit draagvlak, ruimtelijke inpassing, relatie met andere opgaven en systeemefficiëntie van het energienet. Hierdoor kunnen zoekgebieden worden aangepast, afvallen of worden toegevoegd. Het RES-proces is dynamisch en de RES 1.0 geeft een tussenstand weer: het is een momentopname. In de online RES-viewer wordt de actuele stand van de zoekgebieden bijgehouden. Dit betekent dat nieuwe zoekgebieden aan de viewer kunnen worden toegevoegd volgend op de vaststelling van de RES 1.0.

Naast de zoekgebieden in de RES, kunnen bottom-up nieuwe ideeën en initiatieven ontstaan om op land hernieuwbare energie op te wekken. Het is belangrijk om ook dergelijke initiatieven te onderzoeken en de mogelijkheden en onmogelijkheden te verkennen. Initiatiefnemers doen daarvoor een eerste verkenning naar de haalbaarheid (onder andere naar draagvlak, netinfrastructuur, ecologie en goede ruimtelijke inpassing). Nieuwe initiatieven worden (los van besluitvorming over de RES) voorgelegd aan raad of college. Na vaststelling worden ze meegeteld in de RES 2.0.

Burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlagen:
Bijlage 1 RES 1.0 Noord-Holland Zuid 31 maart 2021
Bijlage 2 Kaarten RES_Noord-Holland Zuid
Bijlage 3 Katern RES 1.0 NHZ - Energie-infrastructuur
Bijlage 4 Katern RES 1.0 NHZ - Innovatie Zuid (WDCD)
Bijlage 4 Katern RES 1.0 NHZ - Innovatie Zuid (WDCD)
Bijlage 5 Katern RES 1.0 NHZ - MER en milieueffecten - Zuid
Bijlage 6 Katern RES 1.0 NHZ - Proces
Bijlage 7 Katern RES 1.0 NHZ - Rollen, beleidskaders en instrumenten overheden - Zuid incl foto's
Bijlage 8 Katern RES 1.0 NHZ - Thematafels Zuid
Bijlage 9 RES 1.0 NHZ - Netimpact rapportage
Bijlage 10 concept raadsbesluit RES 1.0